

170 KIRI TAEVARIIK

LAUPÄEVA, 11. märtsi õhtupoolikul pidas Jeesus pellas oma viimase jutluse. See oli üks tema avaliku jutlustamistegevuse tähelepanuväärsemaid esinemisi, mis hõlmas täielikku ja põhjalikku käsitlust taevariigist. Ta oli teadlik terminite „taevariik” ja „jumalariik” tähenduse ja tähtsuse osas valitsenud segadusest apostlite ja jüngrite meeles, sest ta kasutas neid sõnu oma annetumissmissiooni tähistamiseks vaheldumisi. Ehkki terminist *taevariik* oleks piisanud selle aluseks olnud mõiste eristamiseks *maistest* kuningriikidest ja ilmalikest valitsustest, ei olnud see siiski piisav. Ilmaliku kuninga idee oli juutide meelde liiga sügavalt juurdunud, et seda üheainsa põlvkonna jooksul sealt välja tõrjuda. Seepärast polnud Jeesus algul sellele kaua mõtteis kantud arusaamale kuningriigist avalikult vastu.

² Tol sabatiõhtupoolikul püüdis Meister õpetust taevariigist selgitada: ta käsitles seda teemat igast vaatepunktist ja proovis avada selle sõna kasutamisel silmas peetud paljusid eri tähendusi. Käesolevas kirjas võimendame seda esinemist, lisades palju väiteid, mis Jeesus oli varem esitanud, ja märkusi, mida ta tegi samal õhtul vaid apostlitele. Lisame ka mõned kommentaarid taevariigi idee järgneva kujunemise kohta seoses hilisema ristiusu kirikuga.

1. ARUSAAMAD TAEVARIIGIST

¹ Seoses Jeesuse jutluse edasiandmisega tuleb märkida, et kõikjal heebrea pühakirjades valitses kahe arusaam taevariigist. prohvetid esitasid jumalariiki järgmiselt:

² 1. praegune reaalsus ja

³ 2. tulevikulootus — kui kuningriik messia ilmudes täielikult teostub. Seda kuningriigikäsitust õpetas Ristija Johannes.

⁴ Jeesus ja apostlid õpetasid algusest peale mõlemat käsitust. Tuleb arvestada, et olid olemas veel kaks kuningriigiideed:

⁵ 3. juutide hilisem käsitus üleloomulikku päritolu ja imeliselt sissejuhatatavast ülemaailmsest transtsendentsest kuningriigist;

⁶ 4. pärsia õpetused, milles jumaliku kuningriigi rajamist kujutati hea lõpliku võidutsemisena kurja üle maailma lõpus.

⁷ 5. Vahetult enne Jeesuse saabumist maa peale ühendasid ja segasid juudid kõik need kuningriigiideed apokalüptiliseks arusaamaks messia tulekust juhatama sisse juutide võiduajastut, Jumala ülima võimu igavest ajastut maa peal, uut maailma, ajajärku, mil kogu inimkond kummardab Jahvet. Selle taevariigi-käsituse valikuga otsustas Jeesus võtta üle nii juudi kui ka pärsia religioonist nende eluliselt tähtsaima ja kulmineeruva pärandi.

⁸ Taevariik, nii nagu sellest on ristiusu ajajärgul saajandite jooksul aru saadud — ja vääriti aru saadud —, hõlmas nelja eraldiseisvat ideerühma:

⁹ 1. juutide käsitus;

¹⁰ 2. pärslaste käsitus;

¹¹ 3. Jeesuse isiklikust kogemusest tulenev käsitus — „taevariik teie sees”;

¹² 4. segased ja liitkäsitused, mida ristiusu rajajad ja levitajad on püüdnud maailmale peale suruda.

¹³ 6. Näib, et Jeesus esitas oma avalikes õpetustes eri aegadel ja eri olukordades taevariigist arvukaid erinevaid käsitusi, ent apostlitele õpetas alati, et taevariik hõlmab inimese isiklikku kogemust seoses tema maisete kaaslaste ja taevase Isaga. Tema viimased sõnad taevariigi kohta olid alati: „Taevariik on teie sees.”

¹⁴ Sajandeid kestnud segadus termini „taevariik” tähenduse suhtes on tulenenud kolmest tegurist:

¹⁵ 1. segadus, mis tekkis, kui jälgiti, mismoodi Jeesus ja tema apostlid esitasid „taevariigi” ideed oma tegevuse erinevatel arenguetaappidel;

¹⁶ 2. segadus, mis kaasnes paratamatult algristiusu ümberistutamisega juutide pinnasest paganate pinnasesse;

¹⁷ 3. segadus asjaolust, et ristiusk sai religiooniks, mis moodustus Jeesuse isiku kui keskse idee ümber: taevariigi evangeelium kujunes üha enam religiooniks *temast endast*.

2. JEEUSUSE KÄSITUS TAEVARIIGIST

¹ Meister selgitas, et taevariik peab algama kahesest käsitusest — Jumala isaduse tunnistamisest ja sellega kooskõlas olevast inimestevahelise vendluse faktist — ning koonduma neile. Jeesus kuulutas, et selle õpetuse vastuvõtmine vabastab inimese ajastuid kestnud loomaliku hirmu kütkeist ja rikastab samal ajal inimelu uue, vaimselt vaba elu andidega:

² 1. uue julguse ja täiendava vaimujõu saamine. Taevariigi evangeelium vabastab inimese ja innustab teda lootma igavesele elule;

³ ¶ 2. evangeelium kannab endas uue usalduse ja tõelise lohutuse sõnumit kõigile inimestele, isegi vaesetele;

⁴ ¶ 3. uus moraaliväärtuste tase, uus eetiline mõõdupuu inimkäitumise mõõtmiseks, mis kujutab uut tüüpi inimühiskonna ideaali;

⁵ ¶ 4. õpetus vaimse suuremast tähtsusest võrreldes ainelisega, vaimsete reaalsuste õilistamine ja üle-inimlike ideaalide ülendamine;

⁶ ¶ 5. uus evangeelium seab elu tõeliseks eesmärgiks vaimsed saavutused. Inimelule antakse uus kõlbeline väärtus ja jumalik väärikus;

⁷ ¶ 6. igavesed reaalsused on õiglaste maiste püüdluste tulemus (hüvitus). Inimese surelik viibimine maa peal omandab pärast ülla saatuse tunnistamist uued tähendused;

⁸ ¶ 7. uus evangeelium kinnitab, et inimese pääsemises ilmneb kaugeleulatuv jumalik eesmärk, mis täitub ja teostub Jumala päästetud poegade eelseisvas lõputus teenistuses.

⁹ ¶ Need õpetused annavad ülevaate avardatud kuningriigiideedest, mida õpetas Jeesus. Ristija Johannese algelised ja segased õpetused kuningriigist suutsid vaevu seda suurt käsitust hõlmata.

¹⁰ Apostlid ei suutnud mõista Meistri taevariiki puudutavate ütluste täit tähendust. Jeesuse õpetuse hilisemad moonutused, nagu need on kirja pandud uues Testamendis, tulenesid sellest, et evangeeliumikirjutajate arusaamu mõjutas uskumus, et Jeesus lahkus tol ajal maailmast vaid lühikeseks ajaks; ta pidi peagi tagasi tulema, et väes ja hiilguses taevariiki rajada — täpselt nii, nagu nad arvasid ka siis, kui ta inimesena nende keskel elas. Jeesus aga ei seostanud taevariigi rajamist oma tagasitulekuga siia maailma. Asjaolu, et sajadid on möödunud ilma ühegi märgita uuest Ajastust, ei ole Jeesuse õpetusega mingil viisil vastuolus.

¹¹ Selles jutluses tegi Jeesus suure jõupingutuse, muutmaks taevariigi käsitust Jumala tahte täitmise ideed sisaldavaks ideaaliks. Meister oli juba ammu õpetanud oma poolehoidjaid palvetama sõnadega „Sinu riik tulgu, sinu tahtmine sündigu”, nüüd püüdis ta neid tõsiselt ajendada loobuma terminist *jumalariik* sellega võrdväärse praktilisema mõiste *Jumala tahe* kasuks. See tal aga ei õnnestunud.

¹² Jeesus tahtis asendada idee kuningriigist, kuningatest ja alamatest käsitusega taevasesest perest, taevasesest Isast ja Jumala vabastatud poegadest, kes rõõmsalt

ja vabatahtlikult oma kaasinimesi teenivad ning suuresuguselt ja arukalt Jumal-Isa palveldavad.

¹³ Selleks ajaks oli apostlitel kujunenud kahene vaatepunkt kuningriigile. Nad pidasid seda:

¹⁴ 1. tõeliste uskujate südameis leiduvaks isikliku kogemuseks;

¹⁵ 2. rahvuslikuks või ülemaailmseks nähtuseks: kuningriik seisab ees ja seda tuleb oodata.

¹⁶ ¶ Kuningriigi saabumist inimsüdameisse pidasid nad järkjärguliseks arenguks nagu taigna kerkimine juuretise toimel või sinepiiva kasvamine. Nad uskusid, et kuningriigi saabumine rahvuslikus või ülemaailmses tähenduses oleks ühtaegu äkiline ja vaatamänguline. Jeesus ei väsinud neile kordamast, et taevariik on nende isiklik kogemus, millega nad teostavad vaimse elu kõrgemaid kvaliteete; et need vaimse kogemuse reaalsused teisendatakse jumaliku kindluse ja igavesse suurejoonelisuse järjest uuteks ja kõrgemateks tasemeteks.

¹⁷ Meister õpetas tol õhtupoolikul selgelt uut arusaama taevariigi kahesest olemusest, sest ta kirjeldas kaht järgnevat etappi:

¹⁸ „Esiteks. Jumalariik selles maailmas, ülim soov täita Jumala taht, inimese isetu armastus, mis kannab head vilja eetilise ja moraalse käitumise paranemise näol.

Teiseks. Jumalariik taevas, surelike uskujate siht, seisund, milles armastus Jumala vastu täiustub ja Jumala taht täidetakse jumalikumalt.”

²⁰ Jeesus õpetas, et usu abil astub uskuja taevariiki *praegu*. Oma erinevatel esinemistel õpetas ta, et usu abil taevariiki astumisel on olulised kaks asja:

²¹ ¶ 1. *usk, siirus*. Tulla nagu väike laps, võtta anetatud pojaseisus vastu kui kingitus; alluda ilma mingite küsimusteta Isa tahtele, usaldades täielikult Isa tarkust; tulla taevariiki vabana eelarvamustest ja kujutelmadest; olla avatud ja õpivalmis nagu rikkumata laps;

²² ¶ 2. *tõejanu*. Õiglusejanu, meele muutus, motivatsiooni omandamine olla Jumala sarnane ja leida Jumal.

²³ Jeesus õpetas, et patt ei ole puuduliku olemuse laps, vaid pigem alistumatu tahte võimu all oleva teadliku meelega tagajärg. patu kohta õpetas ta, et Jumal *on* andestanud; et see andustus saab meile isiklikult kättesaadavaks siis, kui me andestame oma kaaslastele. Kui andestate oma lihalikule vennale, loote sellega enese hinges võime võtta vastu Jumala reaalne andeksand oma väärtegade eest.

²⁴ Selleks ajaks kui apostel Johannes hakkas kirjutama lugu Jeesuse elust ja õpetustest, olid varased kristlased kogenud jumalariigi idee pärast nii palju muret ja tagakiusamist, et nad olid selle termini kasutamisest suures osas loobunud. Johannes rääkis palju „igavesest elust”. Jeesus rääkis sellest sageli kui „eluriigist”. Ta mainis sageli ka „jumalariiki teie sees”. Kord rääkis ta sellest kogemusest kui „perekondlikust suhtest Jumal-Isaga”. Jeesus püüdis asendada terminit „taevariik” paljude muude terminitega, kuid alati edutult. Muuhulgas kasutas ta järgmisi väljendeid: Jumala perekond, Isa tahe, Jumala sõbrad, uskujate vennaskond, inimestevaheline vendlus, Isa aedik, Jumala lapsed, ustavate vennaskond, Isa teenimine ja Jumala vabastatud pojad.

²⁵ Ent ta ei pääsenud taevariigi idee kasutamisest. Enam kui viiskümmend aastat hiljem, pärast Jeruusalemma hävitamist Rooma vägede poolt, hakkas see arusaam taevariigist muutuma igavese elu kultuseks, kui kiiresti laienev ja kristalliseeruv ristiusu kirik selle sotsiaalsed ja institutsioonilised aspektid üle võttis.

3. SUHE ÕIGLASE MEELEGA

¹ Jeesus püüdis alati oma apostlitele ja jüngritele sisendada, et nad peavad usu kaudu omandama õiglase meelega, mis ületaks orjatöö vagaduse, millega mõned kirjatundjad ja variserid nii hooplevalt maailma ees uhkeldasid.

² Ehkki Jeesus õpetas, et taevariigi ukse võti on usk, lihtne lapselik usk, õpetas ta sedagi, et kui ollakse uksest sisenenud, tuleb läbida edasiviivad õiglase meelega astmed, mida mööda iga uskuv laps peab tõusma, et tugevate Jumala poegade täie pikkuseni kasvada.

³ Taevariigi õiglase meelega omandamine ilmneb just Jumala andestuse *vastuvõtmises*. usk on hind, mida te maksate Jumala perre pääsemise eest, ent andestus on Jumala tegu, mis võtab teie usu sissepääsuhinnana vastu. Ja Jumala andestuse vastuvõtmine taevariigisse uskuja poolt on kindel ja tegelik kogemus, mis koosneb neljast etapist, sisemise õiglustunde taevariigi etappidest:

⁴ 1. Jumala andestus antakse tegelikult ja inimese kogeb seda isiklikult niivõrd, kuivõrd ta andestab oma kaaslastele;

⁵ 2. inimene andestab oma kaaslastele vaid siis, kui ta armastab neid nagu iseennast;

⁶ 3. armastada oma ligimest nagu iseennast on kõrgeim eetika;

⁷ 4. sellise armastuse loomulikuks tulemuseks saab moraalne käitumine, tõeliselt õiglase meel.

⁸ ¶ Seega on selge, et tõeline ja sisemine taevariigi religioon kaldub alati ja üha enam avalduma praktilise ühiskonnateenimisena. Jeesus õpetas elavat religiooni, mis sundis temasse uskujaid armastavalt teenima. Ent Jeesus ei asendanud religiooni eetikaga. Ta õpetas religiooni kui põhjust ja eetikat kui tagajärge.

⁹ Iga teo õiglust tuleb mõõta selle motiiviga, seega on headuse kõrgeimad vormid alateadlikud. Jeesust ei huvitanud kunagi kõlblus ega eetika iseenesest. Tema huvitas täielikult ainult see sisemine vaimne osadus Jumal-Isaga, mis avaldub nii kindlalt ja otseselt inimese välises armastavas teenistuses. Ta õpetas, et taevariigi religioon on tõeline isiklik kogemus, mida ükski inimene ei saa endale hoida; teadlik kuulumine uskujate perekonda ajendab paratamatult rakendamata praktikas perekonna käitumisnorme, püüdma oma vendi ja õdesid teenides vennaskonda täiustada ja suurendada.

¹⁰ Taevariigi religioon on isiklik, individuaalne: selle viljad, tulemused, ilmnevad peres ja ühiskonnas. Jeesus ülendas alati indiviidi pühadust vastandina kogukonna pühadusele. Ent ta tunnistas ka, et inimene arendab isetu teenimisega oma iseloomu, avardab armastavas suhtes kaaslastega oma kõlblist olemust.

¹¹ Õpetades, et taevariik on inimese sees, ja ülendades indiviidi, andis Jeesus selles mõttes vanale ühiskonnale surmahoobi, sest juhatas sisse uue usulise elukorralduse, kus valitseb tõeline sotsiaalne õiglus. Seda uut ühiskonnakorda on maailm vähe tundnud, sest see on keeldunud taevariigi evangeeliumi põhimõtteid praktikas rakendamast. Ning kui see vaimse ülekülluse taevariik maa peale saabub, ei avaldu see ainult sotsiaalsete ja aineliste tingimuste paranemises, vaid pigem selle läheneva, täiuslikumate inimsuhete ja kõrgemate vaimsete saavutuste ajastu paremate ja rikkamate sotsiaalsete väärtuste auhiilguses.

4. JEESUSE ÕPETUSED TAEVARIIGIST

¹ Jeesus ei andnud kunagi taevariigi täpset määratlust. Kord kõneles ta taevariigi ühest etapist, teinekord käsitles inimsüdametes valitseva Jumala uskujate vendluse mõnda teist aspekti. Selle sabatiõhtupooliku jutluse ajal nimetas Jeesus vähemalt viit taevariigi etappi ehk epohhi ja need olid:

² 1. vaimuelu isiklik ja sisemine kogemus iga üksiku uskuja osadusest Jumal-Isaga;

³ ¶ 2. evangeeliumisse uskujate vennaskonna laienemine, moraali ja eetika paranemise sotsiaalsed aspektid, mis tulenevad Jumala vaimu valitsemisest iga uskuja südames;

⁴ ¶ 3. nähtamatute vaimolendite surelikeülese vennaskonna laienemine maa peal ja taevas, üleilmlik jumalariik;

⁵ ¶ 4. lootus täita täielikumalt Jumala tahet, edasiliikumine uue ühiskonnakorra koidiku poole seoses täiustunud vaimse eluga — inimese järgmise ajastu poole;

⁶ ¶ 5. taevariik selle täiuses, tulevane vaimne valguse ja elu ajastu maa peal.

⁷ ¶ Seepärast peame alati uurima Meistri õpetust, et määrata kindlaks, missugust neist viiest etapist ta terminit „taevariik” kasutades silmas peab. Inimtahte järkjärgulise muutmise ja seega inimeste otsuste mõjutamise protsessi kaudu muudavad Miikael ja tema kaaslased järk-järgult, kuid kindlalt ka kogu inimarengu kulgu nii sotsiaalses kui ka muus mõttes.

⁸ Meister rõhutas tol korral viit punkti, mis on taevariigi evangeeliumi põhijooned:

⁹ 1. üksikisiku väljapaistvus;

¹⁰ 2. tahe kui inimkogemust määrav tegur;

¹¹ 3. vaimne osadus Jumal-Isaga;

¹² 4. inimese armastavast teenimisest saadav ülim rahuldus;

¹³ 5. vaimse üleolek ainelisest isiksuses.

¹⁴ ¶ Maailm ei ole kunagi neid Jeesuse taevariigiõpetuse dünaamilisi ideid ja jumalikke ideaale tõsiselt, siiralt ega ausalt järele proovinud. Ent ärge laske end heidutada taevariigi idee näiliselt aeglasest edenemisest urantial. pidage meeles, et nii ainelise kui ka vaimumaailma arengus toimuvad aeg-ajalt äkilised ja ootamatud muutused. Jeesuse annetumine kehastunud pojana oli samasugune iseäralik ja ootamatu sündmus maailma vaimuelus. Ning ärge tehke taevariigi avaldumise ajastut oodates ka seda saatuslikku viga, et jätate selle rajamata omaenda hinges.

¹⁵ Jeesus jättis küll taevariigi ühe etapi tulevikku ja vihjas korduvalt, et see sündmus võib toimuda maailma kriisiolukorras. Ehkki ta töötas päris selgesti mitmel korral kindlalt, et pöördub kunagi urantiale tagasi, tuleb märkida, et ta ei ühendanud kunagi päriselt neid kaht ideed. Ta lubas taevariiki kunagi tulevikus uuesti maa peal ilmutada, samuti lubas ta kord sellesse maailma taas isiklikult naasta, ent ta ei öelnud, et need kaks sündmust kokku langevad. Nii palju kui meie teame, võivad need lubadused viidata samale sündmusele, kuid see pole kindel.

¹⁶ Tema apostlid ja jüngrid sidusid päris kindlasti need kaks õpetust omavahel. Kui taevariik ei teostunud, nagu nad olid lootnud, järeldasid nad kohe, meenutades Meistri õpetust eelseisvast taevariigist ja lubadust taas tulla, et need lubadused viitavad ühele ja samale sündmusele. Seepärast elasid nad lootuses, et ta tuleb peagi teist korda, rajamaks taevariiki kogu selle täiuses, aus ja hiilguses. Ja nii on kõik järgmised uskujate põlvkonnad elanud maa peal sellesamas innustavas, kuid pettumust valmistavas lootuses.

5. HILISEMAD TAEVARIIGI IDEED

¹ Teinud kokkuvõtte Jeesuse õpetustest taevariigi kohta, on meil nüüd lubatud jutustada teile mõnest taevariigi käsitusega seonduvast hilisemast ideest ja ennustada prohvetlikult taevariigi arengut eeloleval ajastul.

² Ristiusu propaganda esimestel sajanditel avaldasid taevariigi ideele tohutut mõju kreeka idealismi tol ajal kiiresti levinud arusaamad, idee looduslikust kui vaimse varjust — ajalikust kui igavikulise ajavarjust.

³ Ent suur edusamm, mis tähistas Jeesuse õpetuste ümberistutamist juutlikust pinnasest paganlikku pinnasesse, tehti siis, kui kuningriigi messiast sai Lunastaja kirikule, mis kasvas ühiskondliku ja usuorganisatsioonina välja pauluse ning tema järeltulijate tegevusest ning põhines Jeesuse õpetustel, mida oli täiendatud philoni ideedega ja pärsia doktriinidega heast ja kurjast.

⁴ Taevariigi evangeeliumi õpetuses sisaldunud Jeesuse ideed ja ideaalid jäid peaaegu teostumata, sest ta järgijad moonutasid tema ütlusi üha enam. Meistri taevariigikäsitust muutsid märgatavalt kaks suurt suundumust:

⁵ 1. juutidest uskujad pidasid teda endiselt *messiaks*. Nad uskusid, et Jeesus naaseb üsna pea, et tegelikult rajada ülemaailmne ja enam-vähem aineeline kuningriik;

⁶ ¶ 2. paganatest kristlased hakkasid väga varakult tunnistama pauluse doktriine, mille tulemusena levis üha enam üldine uskumus, et Jeesus on kirikulate *Lunastaja*, kusjuures see kirik oli varasema, puhtvaimse taevariigi-vennaskonna käsituse uus institutsionaalne järeltulija.

⁷ ¶ Kirik kui taevariigist välja kasvanud sotsiaalne haru oleks olnud igati loomulik ja isegi soovitatav. Kiriku pahe ei seisnenud mitte selle olemasolus, vaid pigem asjaolus, et see tõrjus Jeesuse taevariigi-kontseptsiooni peaaegu täielikult kõrvale. pauluse ametlikuks

muudetud kirik asendas tegelikult Jeesuse kuulutatud taevariigi.

⁸ Ent ärge kahelge: seda Meistri õpetuste kohaselt uskuja südames eksisteerivat taevariiki kuulutatakse veel kunagi ka sellele ristiusukirikule, nii nagu kõigile teistelegi maailma religioonidele, rassidele ja rahvas-tele — ja isegi kõigile üksikisikutele.

⁹ Jeesuse õpetuse taevariik, üksikisiku õigluse vaimne ideaal ning inimese ja Jumala jumaliku vendluse käsitus uppusid järk-järgult müstilisse käsituse Jeesusest kui Lunastajast-Loojast ja ühiskonnastunud religioosse kogukonna vaimsest peast. Nii asendas ametlik ja institutsionaalne kirik individuaalsest vaimust juhitud taevariigi vennaskonna.

¹⁰ Kirik oli Jeesuse elu ja õpetuste vältimatu ja kasulik *ühiskondlik* tulemus. Traagiline oli vaid asjaolu, et see sotsiaalne reageering õpetustele taevariigist tõrjus nii täielikult välja vaimse arusaama tõelisest taevariigist, nagu Jeesus seda oli õpetanud ja elanud.

¹¹ Juutidele oli taevariik iisraellaste *kogukond*, paganatele sai selleks ristiusu *kirik*. Jeesuse jaoks oli taevariik nende *üksikisikute* kogum, kes olid tunnistanud oma usku Jumala isadusse, kuulutades sellega oma pühendumist kogu südamest Jumala tahte täitmisele, ja saanud sel viisil inimeste vaimse vennaskonna liikmeteks.

¹² Meister sai täielikult aru, et taevariigi evangeeliumi levikul on maailmas teatavad sotsiaalsed tagajärjed. Ent ta lootis, et kõik need soovivad sotsiaalsed ilmingud kasvavad alateadlikult ja vältimatult loomulike viljadena välja iga uskuja sisemisest isiklikust kogemusest, sellest puhtvaimsest vendlusest ja osadusest jumaliku vaimuga, mis elab kõigi uskujate sisimas ja ergutab neid.

¹³ Jeesus nägi ette, et tõelise vaimse taevariigi edendamise tulemusena tekib sotsiaalne organisatsioon ehk kirik, ning seepärast ei olnud ta kunagi vastu, kui apostlid Johannese ristimistalitust läbi viisid. Tema õpetas, et tõde armastav hing, kes januneb õigluse ja Jumala järele, võetakse vaimuriiki vastu tänu usule; apostlid õpetasid samal ajal, et uskuja võetakse jüngrite ühiskondlikku organisatsiooni vastu välise ristimistalituse kaudu.

¹⁴ Kui Jeesuse järgijad, kes tegutsesid vahetult pärast teda, mõistsid, et tema ideaali teostamine — rajada taevariik inimeste südameis iga uskuja vaimu valitsuse ja juhtimise all — on neil osaliselt ebaõnnestunud, asusid nad tema õpetust täieliku kadumise eest päästma, asendades Meistri taevariigi ideaali nähtava ühiskondliku organisatsiooni, ristiusukiriku järkjärgulise

loomisega. Ning kui nad olid seda teinud, pidid nad lükkama taevariigi edasi tulevikku, säilitamaks järjepidevust ja kandmaks hoolt Meistri õpetuse tunnustamise eest selles osas, mis puudutab taevariiki kui fakti. Niipea kui kirik oli rajatud, hakkas see õpetama, et taevariik saabub reaalselt ristiusuajastu kulminatsioonini, Kristuse teistkordse tuleku ajal.

¹⁵ Selliselt sai taevariik ajastukäsituseks, kujutluseks tulevases külastusest ja Kõigekõrgema pühakute lõpliku lunastuse ideaaliks. Varased kristlased (ja liigagi paljud hilisematest) kaotasid üldiselt silmist Jeesuse taevariigi õpetustes sisaldunud Isa ja poja idee, asendades selle kiriku hästiorganiseerunud sotsiaalse vennaskonnaga. Nii sai kirikust sisuliselt *sotsiaalne* vennaskond, mis tõrjus tegelikult kõrvale Jeesuse käsituse ja ideaali *vaimsest* vennaskonnast.

¹⁶ Jeesuse ideaal jäi suures osas teostumata, kuid paulus rajas Meistri isiklikule elule ja õpetustele — täiendades neid kreeka ja pärsia igavese elu käsitusega ning philoni doktriiniga ilmaliku vastandamisest vaimsele — ühe progressiivseima inimühiskonna, mis urantial kunagi on eksisteerinud.

¹⁷ Jeesuse ideaal elab maailma arenenumates religioonides ikkagi edasi. pauluse ristiusukirik on ühiskonnastatud ja humaniseeritud vari sellest, millisena Jeesus soovis taevariiki näha — ja missuguseks see päris kindlasti veel saab. paulus ja tema järeltulijad kandsid osaliselt igavese elu küsimused üksikisikult üle kirikule. Nii sai Kristusest pigem kiriku pea kui üksiku uskuja vanem vend Isa taevariigi-peres. paulus ja tema kaasaegsed kohaldasid kõik Jeesuse vaimsed väited enda ja iga uskuja suhete kohta *kirikule* kui usklike rühmale, ning seda tehes andsid nad surmahoo- bi Jeesuse käsitusele jumalikust taevariigist iga uskuja südames.

¹⁸ Nii on ristiusu kirik sajandeid töötnud suures kimbatuses, sest ta söandas omastada need taevariigi saladuslikud jõud ja õigused, mis kehtivad ja on kogetatavad ainult Jeesuse ja tema vaimsete uskujatest vendade vahel. Nii selgub, et kirikusse kuulumine ei tarvitse tähendada vendlust taevariigis; üks on vaimne, teine põhiliselt sotsiaalne nähtus.

¹⁹ Varem või hiljem kerkib esile mõni uus ja suurem Ristija Johannes, kes peab tõusma kuulutama, et „jumalariik on lähedal”, mõeldes sellega tagasipöördumist Jeesuse kõrge vaimse käsituse juurde, sest Jeesus kuulutas, et taevariik on tema taevase Isa tahte valitsemine uskuja südames, ja tehes seda kõike, viitamata ei nähtavale maisele kirikule ega Kristuse oodatavale teistkordsele tulekule. peab tulema Jeesuse *te-*

gelike õpetuste taaselustumine, uuestiesitamine, mis muudaks olematuks tema varajaste pooldajate töö, kes hakkasid looma sotsiaal-filosoofilist uskumuste süsteemi Miikaeli maa peal viibimise *faktist*. See lugu *Jeesusest* tõrjus lühikese ajaga peaaegu välja Jeesuse jutlused taevariigi evangeeliumist. Niimoodi asendas ajalooline religioon õpetuse, milles Jeesus oli seganud inimese kõrgeimad moraaliideed ja vaimsed ideaalid inimese ülima lootusega tulevikule — igavesele elule. Ning see oli taevariigi evangeelium.

²⁰ Just sellepärast, et Jeesuse evangeelium oli nii mitmetahuline, jagunesid tema õpetuste ülestähendus- te uurijad mõne sajandiga nii paljudeks kultusteks ja sektideks. See kristlaste kahetsusväärne jagunemine tuleneb asjaolust, et Meistri paljudes õpetustes ei suudetud näha tema võrratu elu jumalikku ühtsust. Ent kord pole enam tõelised Jeesusesse uskujad uskmatute seas vaimselt sedavõrd killustatud. Intellektuaalse arusaamise ja tõlgendamise mitmekesisus, isegi ühis-

konnastumise erinevad astmed võivad alati alles jääda, kuid vaimse vendluse puudumine on ühtaegu andestamatu ja taunitav.

²¹ Ärge saage valesti aru! Jeesuse õpetustes peitub igavene olemus, mis ei lase neil jääda mõtleivate inimeste südames igavesti viljatuteks. Sellisel kujul, nagu Jeesus taevariiki ette kujutas, on see maa peal suures osas läbi kukkunud; praeguseks on see asendunud välise kirikuga; ent te peaksite aru saama, et see kirik on nurjunud vaimse taevariigi vastse-staadium ja ta kannab selle praegusest ainelisest ajastust edasi vaimsemasse usulisse elukorraldusse, kus Meistri õpetustel on täielikumad võimalused arenemiseks. Sel moel saab niinimetatud ristiusu kirikust kookon, milles praegu magab Jeesuse käsitusele vastav taevariik. Jumaliku vendluse taevariik on ikka veel elus ja tõuseb lõpuks kindlasti sellest pikaajalisest surutusest niisama vääramatult kui moonde käigus saab ühest vähemmeldivast olevusest lõpuks kaunis liblikas.